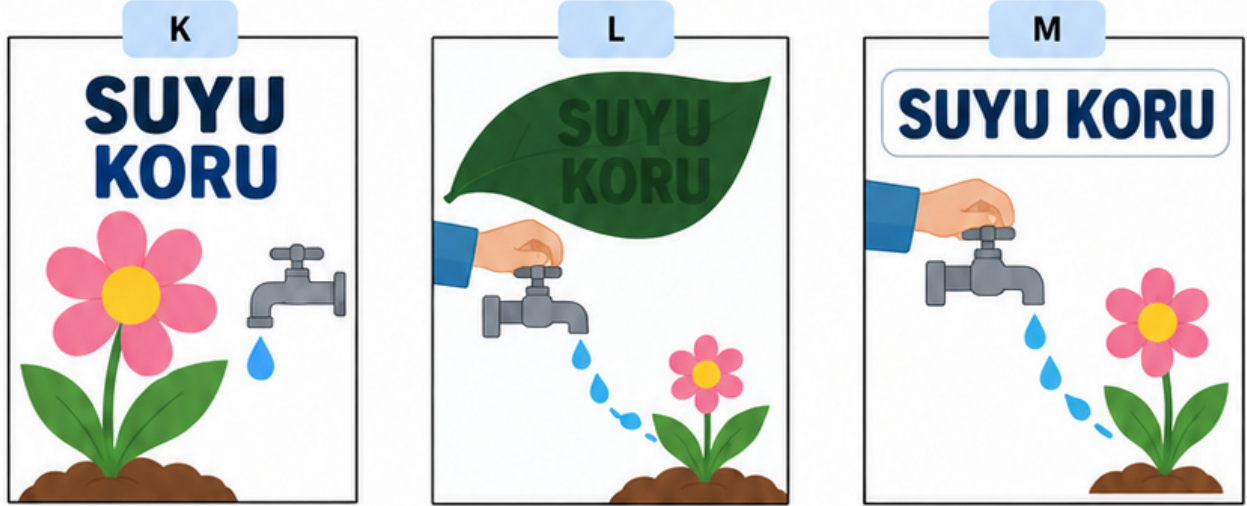

ÖZGÜN MUHAKEME SORULARI

1 Mesajı görünür kıl

Bir öğrenci, “Küçük bir el kapattı musluğu; bahçede bir çiçek daha suya kavuştu.” cümlesini afişe dönüştürecektir. Afişte hem suyu koruyan davranış hem bu davranışın doğaya katkısı anlaşılmalı; başlık okunaklı kalmalıdır. Üç taslağın özellikleri aşağıdadır.

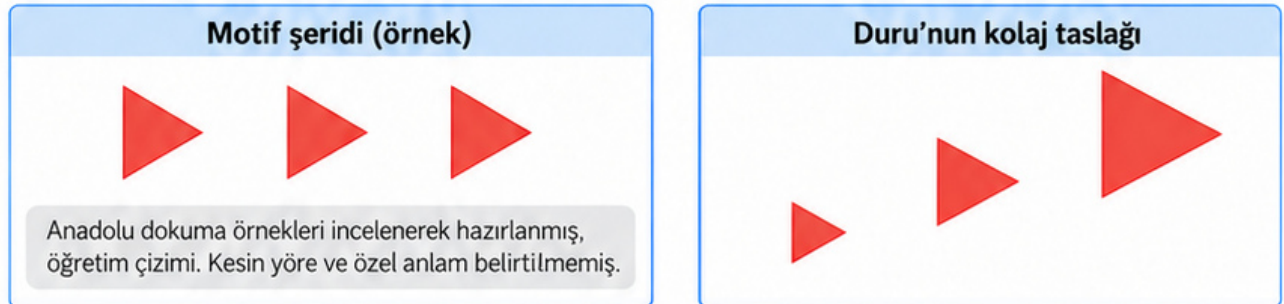

Hangi seçim ve gerekçe iki mesajı ve okunurluğu birlikte korur?

- A) K; çiçeğin büyük olması, davranışın ayrıca gösterilmesini gereksiz kılar.
- B) L; davranış ve sonuç bulununca yazı-zemin ilişkisi önemini kaybeder.
- C) M; davranış ile katkı ilişkilidir, başlık görselden okunaklı biçimde ayrılır.
- D) K ve L; her birinde farklı bir ölçüt olması, tek taslakta hepsini sağlar.

2 Motiften kolaja

Duru, Anadolu dokumalarından esinlenen bir kolaj hazırlıyor. Kullanacağı örnek, ders için yeniden çizilmiş bir motif şerididir; özgün bir tarihî nesnenin kopyası değildir. Öğretmeni, gözlenen biçim ile belgelenmemiş kültürel anlamı ayırmasını ve kendi tasarım kararını açıklamasını istiyor.

Duru hangi açıklamayla hem gözlemine dayanır hem özgün düzenleme kararını doğru anlatır?

- A) Örnekte eş biçimler tekrar eder; kolajda büyüklüğü değiştirerek yükselme etkisi kurdum, kesin yöre ileri sürmüyorum.
- B) Örnekte üçgenler vardır; bu nedenle bütün Anadolu üçgenlerinin aynı özel anlamı taşıdığını kabul ettim.
- C) Örneğin yöresi belirtilmemiştir; bu nedenle görünen tekrar düzenini de tarif etmek mümkün değildir.
- D) Kolajdaki boyları değiştirdim; bu değişiklik, kaynağın kesin tarihini kendiliğinden belirlememe yeter.

3. Gölgedeki fidan

Bir öyküde çocuklar, okul bahçesindeki tek fidanın gölgesinde sırayla dinleniyor. Sonunda yeni fidanlar dikerek bu imkânı paylaşmayı seçiyorlar. Resimleme, sorun ile ortak çözüm arasındaki değişimi göstermelidir.

Hangi iki sahne öykünün değişimini en açık biçimde anlatır?

- A) Bahçe kapısı ve okulun adı
- B) Gölgede sıra bekleyenler ve birlikte dikilen fidanlar
- C) Fidanın yakın görünüşü ve renkli gökyüzü
- D) İki mevsimde, insan bulunmayan bahçe

4. Başlık nereye?

Bir afişte, koyu yeşil yaprakların önüne küçük koyu mavi başlık yerleştirilmiştir. Sınıftaki denemede izleyiciler ağacı fark etmiş, başlığı okuyamamıştır. Afişin resmi korunacaktır.

Hangi değişiklik hem resmi korur hem gözlenen sorunu doğrudan giderir?

- A) Yapraklara daha çok ayrıntı eklemek
- B) Başlığı başka koyu bir renge boyamak
- C) Başlığı açık zeminli bir alanda büyütme
- D) Ağacın yanına ikinci ağaç çizmek

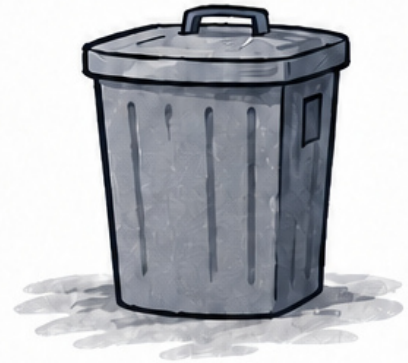

5. Sessiz kalan kıyı

Özgün kısa metin: “Kıyıya bıraktığımız her şey, dalgalar çekilince yeniden karşımıza çıktı.”

Bir öğrenci yalnız büyük bir çöp kutusu çizmiştir. İzleyiciler metindeki geri dönme düşüncesini anlayamamıştır.

Resimlemeye iki görsel karar öneriniz. Her kararın metindeki hangi anlamı görünür kıldığını açıklayınız.

6. Eksik kaynak kartı

Bir motif çiziminin yanında “Anadolu dokumasından esinlenildi” yazmaktadır. Çizimin alındığı kitap ve sayfa bilinmektedir; motifin hangi yöreye ait olduğu belgede belirtilmemiştir. Sergi kartı hazırlanacaktır.

Hangi etiket, bilinen bilgiyi koruyup bilinmeyi uydurmaz?

- A) Kitap ve sayfa belirtilir; yöre bilgisinin bulunmadığı yazılır.
- B) Motif tanıdık geldiği için tahmin edilen yöre kesin yazılır.
- C) Yöre bilinmediği için kitaptaki kaynak bilgisi de kaldırılır.
- D) Motifin her yörede aynı anlama geldiği yazılır.

7. Aynı parça, yeni düzen

Mina bir motifteki zikzak şeridi seçiyor. Kaynağı not ediyor; şeridi farklı yönlerde çoğaltarak “rüzgâr” konulu bir kolaj kuruyor. Arkadaşı, kaynağı yazmanın tek başına her çalışmayı özgün yaptığını söylüyor.

Mina’nın hangi açıklaması bu görüşü en iyi değerlendirir?

- A) Kaynak yazmak, yeni düzen kurmayı gereksiz kılar.
- B) Zikzak kullanmak, kaynak göstermeyi gereksiz kılar.
- C) Yalnız kâğıdın rengini değiştirmek her zaman yeterlidir.
- D) Kaynağı belirtmek ile yeni anlam için düzeni dönüştürmek farklı katkılardır.

8. Motif hakkında ne biliyoruz?

Bir öğrenci motifte birbirini izleyen üçgenler ve simetri gördüğünü söylüyor. Diğeri “Bu motif kesinlikle zaferi anlatır.” diyor. Elleri yalnız çizim var; kültürel açıklama bulunmuyor.

İki öğrencinin sözlerini kanıt bakımından karşılaştırınız. İkinci iddiayı araştırmak için uygun bir kaynak öneriniz.

9. İki farklı geri bildirim

Elif'in kuş yuvası afişi için iki görüş geliyor: "Mavi rengi sevmiyorum." ve "Yuva deliği başlığın harfi gibi görünüyor; neye baktığımı karıştırdım."

Elif mesajın anlaşılmasını artırmak istiyor.

Hangi karar, amaca ilişkin kanıtı kullanır?

- A) İlk görüş nedeniyle bütün mavileri silmek
- B) Başlık ile yuvayı ayırıp yeniden anlaşılma denemesi yapmak
- C) İki görüşü de yalnız beğeni sayıp yok saymak
- D) Afişe daha çok kuş ekleyerek boşluğu kapatmak

10. Hangi deneme adil?

Bir öğrenci iki afiş başlığından hangisinin daha kolay okunduğunu araştırıyor. Afişlerin resimleri ve metinleri aynıdır; yalnız başlık yazı biçimleri farklıdır.

Hangi karşılaştırma yazı biçiminin etkisini daha iyi gösterir?

- A) K'yı yakından, L'yi uzaktan okutmak
- B) K'yı aydınlıkta, L'yi karanlıkta göstermek
- C) İkisini aynı uzaklık ve ışıktaki, benzer süreyle okutmak
- D) K'yı sessiz, L'yi kalabalık ortamda göstermek

11. Üç eskizin sırası

Süreç dosyasında üç kayıt var:

K: "Başlığı büyüttüm; arkadaşlar daha çabuk okudu."

L: "Doğayı koruyan bir afiş yapmak istiyorum."

M: "İlk taslağımda bütün ayrıntılar aynı büyüklükteydi."

Kayıtları üretim sürecine göre sıralayınız.

K kaydının yalnız son resmi göstermekten neden daha açıklayıcı olduğunu belirtiniz.

12. Cümleyi kopyalamadan

Bir metinde “Çatlamış toprak, yağmuru bekleyen bir avuç gibiydi.” deniyor. Resimleme için iki öneri var: P, gerçek bir el çizmek; R, toprağın çatlaklarını avuç çizgilerini çağrıştıracak biçimde düzenlemek.

R önerisinin metne katkısı hangi açıklamada doğru değerlendirilir?

- A) Benzetmeyi görsel ilişkiye dönüştürerek kuraklık duygusunu korur.
- B) Toprağın gerçekten insan eli olduğunu kanıtlar.
- C) Metindeki her sözcüğü ayrı nesne olarak gösterir.
- D) Yağmurun ne zaman yağacağını bildirir.

13. Kolajın dürüst etiketi

Arda, bir müze kataloğundaki motiftan esinlenmiş; motifin ortasına kendi çizdiği bir tohum yerleştirmiştir. Kolajını “Büyüme” adıyla sergiliyor. Katalog kaydını saklamıştır.

Hangi açıklama hem kaynağı hem Arda’nın katkısını doğru ayırır?

- A) Motifin tamamını ilk kez Arda tasarlamıştır.
- B) Tohum eklendiği için eski kaynağın adı yazılmamalıdır.
- C) Katalogdaki motif kesin olarak büyümeyi simgeler.
- D) Motifin kaynağı katalogdur; tohum ve yeni düzen Arda’nın büyüme yorumudur.

14. Mesajı başka gözle gör

Okulun su tasarrufu afişinde yalnız üzgün bir damla vardır. İki öğrenci afişi “Yağmur yağmıyor.” ve “Suya üzölmeliyiz.” diye yorumlamıştır. Amaç, öğrenciyi somut bir davranışa çağırmaktır.

Afiş amacına yaklaştıracak bir görsel ve bir kısa başlık öneriniz. Önerinizin iki farklı yorumu nasıl azaltacağını açıklayınız.

15. Malzeme kararı

Bir kolaj sınıf koridorunda bir hafta asılacaktır. Öğrencinin denemesinde çok ağır düğmeler ince kâğıdı yırtmış; hafif kumaş parçaları yapışık kalmıştır. İstenen doku etkisi ikisiyle de oluşmaktadır.

Hangi tercih deneme kanıtına ve sergileme amacına birlikte dayanır?

- A) Düğmeler daha parlak olduğu için aynı düzeni sürdürmek
- B) Hafif kumaşı seçip asılı kalma durumunu yeniden denemek
- C) Bütün dokuları kaldırıp kolaj amacından vazgeçmek
- D) Yırtılan bölümü gizleyip denemeyi bitmiş saymak

16. Boşluğun anlattığı

Aynı yalnız ağaç iki kompozisyonda gösteriliyor. K taslağında ağaç küçük ve geniş boşlukla çevrili. L taslağında ağaç sayfayı dolduruyor, dallar kenarlardan taşıyor. Metin, yıkılan bir koruluktan geriye kalan tek ağacı anlatıyor.

K taslağını metindeki yalnızlıkla ilişkilendiriniz. L taslağının farklı bir etki oluşturmaması hangi iki görsel karar açıklayabilir?

17. Beğeni ile ölçüt

İki kolajdan K'da başlık okunuyor ve atık malzemenin yeni kullanımı görülüyor. L'de renkler çok beğeniliyor; fakat başlık okunmuyor. Görev ölçütleri "mesajın anlaşılması" ve "malzemeyi bilinçli kullanma" olarak önceden belirlenmiştir.

Hangi çalışmanın ölçütleri daha iyi karşıladığını açıklayınız. Diğer çalışma için ölçüte bağlı bir geliştirme öneriniz.

18. Aynı metne iki yorum

Metin: “Bahçeye bırakılan çekirdek, bir gün herkese gölge oldu.”
Bir öğrenci tohumu merkeze, diğeri gölgede buluşan insanları merkeze almıştır. İkisi de metindeki dönüşümü göstermektedir.

İki yorumun farklı odaklarını açıklayınız. Birinin diğerinden farklı olması neden tek başına hata sayılmaz?

19. Kesilmiş mi, yırtılmış mı?

Bir öğrenci geri dönüştürülmüş kâğıtlarla dalga kolajı hazırlıyor. K denemesinde kenarlar cetvelle kesilmiş ve aynı doğrultuda; L’de kenarlar elle yırtılmış, parçalar farklı yönlerde üst üste binmiş. Öğrenci hareketli deniz etkisi arıyor.

Hangi denemenin hedefe daha yakın olabileceğini iki görünür özellikle gerekçelendiriniz. Tercihinizi sınamak için izleyiciye nasıl bir soru sorarsınız?

K

L

20. İki işin benzerliği

Bir öğrenci iki kolajda da üçgenler bulunduğu için “Biri kesin diğerinden kopyalandı.” diyor. Birinci kolajda üçgenler sıkışık bir kent, ikincide açılan bir çiçek anlatısı kuruyor. Kaynak kayıtları henüz incelenmemiştir.

Bu durumda en sağlam değerlendirme hangisidir?

- A) Aynı şekil kullanıldığı için kopyalama kesinleşmiştir.
- B) Konular farklı olduğu için kaynak incelemesi gereksizdir.
- C) Biçim benzerliği gözlenir; kopyalama iddiası için düzen ve kaynak da incelenmelidir.
- D) Üçgenler iki çalışmada aynı sayıda ise anlamları da aynıdır.

